A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2023. április 27.*

„Előzetes döntéshozatal – EUMSZ 63. cikk – A tőke szabad mozgása – Társasági adó – A valamely tagállam területén fekvő ingatlanból származó jövedelmek adóztatása – A belföldi és külföldi alapokkal szembeni eltérő bánásmód – Kizárólag a belföldi alapokra vonatkozó mentesség – A helyzetek összehasonlíthatósága – A befektetőkre vonatkozó adószabályozás figyelembevétele – Hiány – Igazolás – A nemzeti adószabályozás koherenciája megőrzésének szükségessége – Az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása megőrzésének szükségessége – Hiány”

A C-537/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2019. december 18-án érkezett, 2017. október 21-i határozatával terjesztett elő

az **L Fund**

és

a **Finanzamt D**

között

a **Bundesministerium der Finanzen**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök, P. G. Xuereb (előadó), T. von Danwitz, A. Kumin és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: S. Beer tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. október 20-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: német.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az L Fund képviseletében K. Rohde Rechtsanwalt,

– a német kormány képviseletében J. Möller és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében B. Martenczuk, W. Roels és V. Uher, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 63. cikk értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az L Fund és a Finanzamt D (D adóhatóság, Németország) között az L Fundnak a 2008–2010. adóévek (a továbbiakban: vitatott adóévek) tekintetében fennálló társaságiadó-kötelezettsége tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A német jog

3 A Körperschaftsteuergesetz (a társasági adóról szóló törvény) vitatott adóévekben hatályos változata (a továbbiakban: KStG) 1. §-a (1) bekezdésének 5. pontja előírja:

„Teljes körű adókötelezettség

(1) Teljeskörűen a társasági adó hatálya alá tartoznak azok a jogi személyek, személyegyesülések és vagyonösszességek, amelyek központi ügyvezetése vagy székhelye belföldön található:

[…]

5. jogi személyiséggel nem rendelkező egyesületek, intézmények, alapítványok és a magánjog hatálya alá tartozó egyéb célhoz rendelt vagyon.”

4 A KStG 2. §–ának 1. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Korlátozott adókötelezettség

A társasági adó tekintetében korlátozott adókötelezettséggel rendelkeznek:

1. azon jogi személyek, személyegyesülések és vagyonösszességek, amelyeknek sem központi ügyvezetése, sem létesítő okirat szerinti székhelye nem belföldön található, a belföldön szerzett jövedelmük alapján.”

5 Az Investmentsteuergesetz 2004 (a befektetési adóról szóló 2004. évi törvény) vitatott adóévekben hatályos változatának (a továbbiakban: 2004. évi InvStG) „Hatály és fogalommeghatározások” című 1. §-a értelmében:

„E törvény hatálya alá tartozik:

1. a nemzeti jog szerinti kollektív befektetések, amennyiben azokat az Investmentgesetz [(befektetésekről szóló törvény, a továbbiakban: InvG)] 2. §-ának (1) bekezdése szerinti kollektív befektetési alap vagy az [InvG] 2. §-ának (5) bekezdése szerinti befektetési részvénytársaság (nemzeti jog szerinti befektetési társaság) formájában hozzák létre, valamint az azokban lévő befektetési jegyek (a nemzeti jog szerinti kollektív befektetési jegyek);

2. a külföldi kollektív befektetések és az azokban lévő befektetési jegyek az [InvG] 2. §–ának (8) és (9) bekezdése értelmében.

[…]”

6 A 2004. évi InvStG „Befektetési jegyekből származó jövedelem” című 2. §–ának (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A kollektív befektetési jegyek alapján felosztott jövedelmek és az ilyen kifizetésekkel egyenértékű jövedelmek, valamint a köztes nyereség az Einkommensteuergesetz [(a jövedelemadóról szóló törvény, a továbbiakban: EStG)] 20. §-a (1) bekezdésének 1. pontja értelmében vett tőkejövedelemnek minősülnek.”

7 A 2004. évi InvStG „Külföldről származó jövedelem” című 4. §–ának (2) bekezdése kimondja:

„Amennyiben a kollektív befektetési jegyek alapján felosztott jövedelmek és az ilyen kifizetésekkel egyenértékű jövedelmek magukban foglalnak külföldről származó olyan jövedelmeket, amelyek abban az államban az [EStG] 34c. §–ának (1) bekezdése, a [KStG] 26. §-ának (1) bekezdése vagy kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény alapján jövedelemadóból vagy társasági adóból levonható adó alá tartoznak, a teljes körű adókötelezettség alá tartozó befektető által megállapított, majd megfizetett külföldi adó összegét, amennyiben nem részesül adókedvezményben, be kell számítani a jövedelemadónak vagy a társasági adónak a külföldi adó arányos összegével növelt külföldi jövedelemnek megfelelő részébe. […] […] Amennyiben a külföldi kollektív befektetési jegyek alapján felosztott jövedelmek és az ilyen kifizetésekkel egyenértékű jövedelmek magukban foglalnak olyan jövedelmeket, amelyek Németországban tőkejövedelem-adó alá tartoznak, e jövedelmeket, valamint az azokra Németországban kivetett adót a 7. § (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából az első mondat szerinti külföldi jövedelmekhez és adókhoz hasonlónak kell tekinteni. […]”

8 A 2004. évi InvStG „Tőkejövedelem-adó” című 7. §-a (1) bekezdésének 1. pontja a következőket írja elő:

„A tőkejövedelmekre forrásadójának hatálya alá tartoznak:

1. a 2. § (1) bekezdése szerinti felosztott jövedelmeket […]”

9 A 2004. évi InvStG „Célhoz rendelt vagyon, az adómentesség és az adóellenőrzés” című 11. §-ának (1) bekezdése kimondja:

„A nemzeti jog által szabályozott nyílt végű kollektív befektetéseket a [KStG] 1. §-a (1) bekezdésének 5. pontja értelmében vett célhoz rendelt vagyonnak kell tekinteni. Mentesülnek a társasági adó és az iparűzési adó alól. A második mondat a befektetési részvénytársaságokra is alkalmazandó. […]”

10 A 2004. évi InvStG „A nemzeti jog által szabályozott, szakosodott nyílt végű kollektív befektetési alapok” című 15. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A belföldön fekvő ingatlanok bérbeadásából és haszonbérletéből, illetve hasonló dologi jogokból származó jövedelmeket, valamint az ilyen ingatlanokra és jogokra vonatkozó magánértékesítési ügyletekből származó nyereséget külön kell elszámolni. E jövedelmek az [EStG] 49. §-a (1) bekezdése 2. pontjának f) alpontja, 49. §-a (1) bekezdésének 6. pontja vagy 49. §-a (1) bekezdésének 8. pontja értelmében a korlátozott adókötelezettség alá tartozó befektető által közvetlenül szerzett jövedelemnek minősülnek. Ugyanez vonatkozik a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények rendelkezéseinek alkalmazására is. A 7. § megfelelően alkalmazandó a jövedelmek 25%-ának megfelelő adókulccsal és a tőkejövedelem-adónak a befektetési társaság által történő levonásával. […]”

11 Az InvG 2. §-a (8) és (9) bekezdésének a vitatott adóévekben hatályos szövege a következőképpen szól:

„(8) A külföldi kollektív befektetések az 1. § második mondata értelmében vett, más állam joga által szabályozott kollektív befektetések. Úgy kell tekinteni, hogy azok tiszteletben tartják a kockázatmegosztás elvét akkor is, ha nem elhanyagolható arányban egy vagy több más befektetésben fennálló befektetési jegyből állnak, és ezen egyéb befektetéseket az említett elv alkalmazásával közvetlenül vagy közvetve eszközölték.

(9) A külföldi kollektív befektetési jegyek a külföldön székhellyel rendelkező vállalkozás (külföldi befektetési társaság) által kibocsátott külföldi kollektív befektetési jegyek, amelyeknek visszafizetését a befektető a visszaszolgáltatás ellenében kérheti, vagy amelynek visszavásárlását nem követelheti, mivel ebben az esetben a külföldi befektetési társaság az eszközökre vonatkozó prudenciális felügyelet alá tartozik abban az államban, amelyben a székhelye található.”

A luxemburgi jog

12 A szakosodott befektetési alapokról szóló, 2007. február 13-i törvény (Mémorial A 2007, 13. sz., a továbbiakban: a szakosodott befektetési alapokról szóló törvény) 66. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „[a] polgári és kereskedelmi társaságok tőkegyűjtését terhelő tőkeilletéken és [az e törvény] 68. cikkében említett jegyzési adón kívül a jelen törvény hatálya alá tartozó szakosodott befektetési alapok nem kötelesek más adót fizetni”.

Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

13 Az alapeljárás felperese, az L Fund a luxemburgi jog szerinti szakosodott befektetési alap formájában létrehozott ingatlanbefektetési alap, amelynek sem székhelye, sem központi ügyvezetése nem Németországban található.

14 A Fund zárt végű alap, amelynek csak két intézményi befektetője van, akiknek sem székhelye, sem központi ügyvezetése nem Németországban található.

15 A luxemburgi jog szerint az L Fund mint szakosodott befektetési alap nem adóköteles Luxemburgban, kivéve a polgári és kereskedelmi társaságok tőkegyűjtését terhelő tőkeilletéket, valamint a szakosodott befektetési alapokról szóló törvény 68. cikkében előírt jegyzési adót. E jog értelmében az L Fund által fizetett osztalék után Luxemburgban nem kell forrásadót fizetni, és az nem adóköteles a külföldi illetőségű befektetők szintjén.

16 A jogvita tárgyát képező adóévekben az L Fund Németországban található ingatlanainak bérbeadásából, valamint ezek közül egyes ingatlanok értékesítéséből származó jövedelmet szerzett.

17 2013 júliusában a vitatott adóévekre vonatkozó társaságiadó-bevallásokat nyújtott be a korlátozott adókötelezettsége címén, kifejtve, hogy álláspontja szerint Németországban nem tartozik a társasági adó hatálya alá.

18 A D adóhatóság azonban úgy ítélte meg, hogy az L Fund korlátozottan társaságiadó-köteles, és a vitatott adóévekre vonatkozóan adómegállapító határozatokat bocsátott ki.

19 Az L Fund megtámadta e határozatokat a Finanzgericht Münster (münsteri pénzügyi bíróság, Németország) előtt, amely 2017. április 20-i ítéletével érdemükben helybenhagyta azokat.

20 Az L Fund felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a Bundesfinanzhofhoz (szövetségi pénzügyi bíróság, Németország), amely a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben.

21 E bíróság megjegyzi, hogy a KStG 2. §–ának 1. pontja értelmében az L Fund, amelynek sem székhelye, sem központi ügyvezetése nem Németországban található, az e tagállamban szerzett teljes jövedelme után korlátozottan társaságiadó-köteles. Nem részesül semmilyen személyes vagy tárgyi adómentességben. A nemzeti jog által szabályozott nyílt végű közös befektetési alapokkal ellentétben ugyanis az L Fund nem részesülhet a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt társaságiadó-mentességben, mivel a 2004. évi InvStG 1. §-a (1) bekezdésének az InvG vitatott adóévekben hatályos változata 2. §-ának (8) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. pontja értelmében az L Fund külföldi alap.

22 Ebben az összefüggésben az említett bíróság arra keresi a választ, hogy valamely külföldi alap e mentességből való kizárása összeegyeztethető-e az uniós joggal.

23 E tekintetben az eltérő álláspontok fennállásának megállapítása mellett jelzi, hogy e kizárás a német adójog sajátosságai miatt összeegyeztethető lehet az EUMSZ 63. cikkel.

24 E sajátosságokat illetően a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a nemzeti jog szerinti alapoknak a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt társaságiadó-mentessége az átláthatóság elvének alkalmazását jelenti, amelynek értelmében a jövedelmeket csak egyszer, a befektetők szintjén adóztatják. Az InvStG 2004. évi 2. §-ának (1) bekezdése értelmében e személyeknek adót kell fizetniük a részükre kifizetett osztalékok, illetve az ilyen osztalékfizetéssel egyenértékű jövedelmek után, amennyiben olyan alapról van szó, amely visszatartja az általa kapott jövedelmet.

25 A nemzeti jog szerinti, kizárólag külföldi befektetőket tömörítő szakosodott ingatlanbefektetési alapok esetében a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdése második mondatának megfelelően az ilyen alap által Németország területén szerzett ingatlanból származó jövedelmeket közvetlenül az érintett külföldi illetőségű befektetőknek tulajdonítják mint saját és részben adóköteles jövedelmeket. A külföldi befektetők adóztatásának biztosítása érdekében az alap a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének negyedik mondata értelmében köteles forrásadót levonni.

26 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy az átláthatóság elvének alkalmazása megfelel a német jogalkotó azon szándékának, hogy megakadályozza, hogy azok a külföldi illetőségű befektetők, akik – ha közvetlenül belföldi ingatlanba fektetnének be – korlátozottan adókötelesek lettek volna, az ilyen befektetés szakosodott ingatlanbefektetési alap közvetítésével történő megvalósításával elkerüljék ezen adókötelezettséget. Az átláthatóság elve azt eredményezi, hogy a külföldi illetőségű befektetőket úgy adóztatják meg, mintha azok közvetlen befektetéseket hajtottak volna végre.

27 Ezzel szemben a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok esetében a német területen szerzett jövedelmek a társasági adó hatálya alá tartozó alapnál adókötelesek, mivel az nem részesül a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt adómentességben, míg az ezen alap külföldi illetőségű befektetői nem adókötelesek, mivel a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének második mondata csak a nemzeti jog szerinti szakosodott ingatlanbefektetési alapokra alkalmazandó.

28 A külföldi befektetők által Németországban szerzett jövedelmek tehát mindkét esetben csak egyszer, de eltérő szinten adóznak. Ez az eltérő adójogi bánásmód annak tudható be, hogy a külföldi illetőségű befektetőket tömörítő külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok esetében a német jogalkotó a közhatalom területiségének elve miatt nem biztosíthatja forrásadó útján a Németországi Szövetségi Köztársaság mint a szóban forgó ingatlanok fekvése szerinti tagállam jogát arra, hogy e külföldi illetőségű befektetőket megadóztassa.

29 Így a jelen ügyben az L Fund mint külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alap a Németországban található ingatlanokból származó jövedelme után társaságiadó-köteles, míg két külföldi illetőségű intézményi befektetője e tagállamban nem adóköteles.

30 Ezzel szemben a két külföldi illetőségű intézményi befektetővel rendelkező, a nemzeti jog szerinti hasonló szakosodott ingatlanbefektetési alap Németországban nem társaságiadó-köteles e jövedelmek után, mivel azokat e befektetőkhöz rendelik.

31 A fentiekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság először is arra keresi a választ, hogy a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt mentesség a tőkemozgás EUMSZ 63. cikk (1) bekezdése értelmében vett korlátozásának minősül-e. Egyrészt az említett bíróság kétli, hogy a szóban forgó adómentesség visszatarthatja a külföldi illetőségű befektetőket attól, hogy Németország területén található ingatlanokba fektessenek be, mivel az ilyen ingatlanokból származó jövedelmeket mind a belföldi, mind a külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok tekintetében csak egyszer adóztatják, azonban ezen adóztatásra különböző szinteken kerül sor.

32 Másrészt az sem biztos, hogy e rendelkezés azzal a hatással jár, hogy visszatartja a belföldi befektetőket attól, hogy külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapokban szerezzenek részesedést. Az ezen alapok társasági adó címén történő korlátozott adóztatásából és e befektetőknek az említett alapok által kifizetett osztalékok után a tőkejövedelem-adó alá

vonásából eredő kettős adóztatás nagyrészt megszűnik a 2004. évi InvStG 4. §-a (2) bekezdésének hetedik mondatában előírt levonás alkalmazásával. Ezenkívül, mivel a szakosodott alap az intézményi befektetők nagyon szűk körének befektetési eszköze, amely egy konkrét tárgyba való befektetésre szolgál, a potenciális belföldi intézményi befektetők részétele tisztán elméleti lehetőségnek tűnhet.

33 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok és a nemzeti jog szerinti szakosodott ingatlanbefektetési alapok összehasonlítható helyzetben vannak-e. Az említett bíróság szerint az a tény, hogy a nemzeti jog szerinti, külföldi illetőségű intézményi befektetőket tömörítő szakosodott ingatlanbefektetési alapokat nem adóztatják a társasági adó címén, mivel a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének második mondata alapján az ingatlanból származó jövedelmeket közvetlenül a külföldi befektetőkhöz rendelik, valamint e jövedelmeknek kifejezetten korlátozott mértékű társaságiadó-kötelezettséggel való terhelése arra utal, hogy a nemzeti jogalkotó az alkalmazandó adójogi bánásmód meghatározásához a befektetők adójogi helyzetét tekintette megkülönböztető kritériumnak, és hogy az ingatlanból származó jövedelmek adóztatását nem az alap szintjén, hanem a befektetők illetősége alapján határozzák meg.

34 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a kizárólag a belföldi illetőségű alapokra vonatkozó, a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt adómentesség igazolható-e közérdeken alapuló nyomós indokokkal.

35 Egyrészt e bíróság szerint hivatkozni lehet az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása biztosításának szükségességére annak igazolása érdekében, hogy a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokat kizárják az említett adómentességből, mivel a valamely tagállam területén fekvő ingatlanokból származó jövedelmeknek az említett alapok szintjén történő adóztatása lehetővé teszi e tagállam ezen ingatlanok tekintetében fennálló adóztatási jogának biztosítását, hiszen e jog nem biztosítható a külföldi illetőségű befektetők adóztatásának szintjén.

36 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság szerint az L Fundnak a szóban forgó adómentességből való kizárása igazolható az adórendszer koherenciája megőrzésének szükségességével, mivel a nemzeti jog szerinti szakosodott ingatlanbefektetési alapok említett adómentességét ellensúlyozza az ezen alapok külföldi illetőségű intézményi befektetőinek közvetlen adóztatása a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének második mondata alapján.

37 Negyedszer és utolsósorban a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok adómentességének megtagadása nem haladja-e meg a befektetésekre vonatkozó német adószabályozás koherenciájának biztosításához szükséges mértéket.

38 E körülmények között a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e az EK 56. cikkel (jelenleg EUMSZ 63. cikk) az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a kizárólag külföldi befektetőkkel rendelkező belföldi szakosodott ingatlanalapok mentesülnek a társasági adó alól, míg a kizárólag külföldi befektetőkkel rendelkező külföldi szakosodott ingatlanalapokat a belföldön bérbeadásból szerzett jövedelmük után korlátozott társaságiadó-fizetési kötelezettség terheli?”

39 Miután a kérdést előterjesztő bírósággal közölték a 2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítéletet (C-545/19, EU:C:2022:193), e bíróság 2022. április 25-i levelében arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy fenn kívánja tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

40 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 63. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokat az e tagállam területén szerzett, ingatlanból származó jövedelem tekintetében korlátozott társaságiadó-kötelezettség alá vonja, míg a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok mentesülnek ezen adó alól.

41 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok közvetlen adóztatási hatáskörüket kötelesek az uniós jog és különösen az EUM-Szerződés által biztosított alapvető szabadságok tiszteletben tartásával gyakorolni (2021. április 29-i Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö [Az ÁÉKBV-k által kifizetett jövedelmek] ítélet, C-480/19, EU:C:2021:334, 25. pont).

42 Az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdése általánosan tiltja a tagállamok közötti tőkemozgásra vonatkozó korlátozásokat. Az e rendelkezésben tiltott, tőkemozgást korlátozó intézkedések azon intézkedéseket foglalják magukban, amelyek alkalmasak arra, hogy eltántorítsák a külföldi illetőségűeket attól, hogy valamely tagállamban beruházásokat hajtsanak végre, illetve az említett tagállam illetőségével rendelkezőket attól, hogy más tagállamokban hajtsanak végre beruházásokat (2021. április 29-i Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö [Az ÁÉKBV-k által kifizetett jövedelmek] ítélet, C-480/19, EU:C:2021:334, 26. pont).

43 Emellett az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében az EUMSZ 63. cikk nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy alkalmazzák adójoguk azon vonatkozó rendelkezéseit, amelyek különbséget tesznek azon adózók között, akik lakóhelyük vagy tőkebefektetésük helye alapján nincsenek ugyanolyan helyzetben.

44 E rendelkezést mint a tőke szabad mozgásának alapelvétől való eltérést szigorúan kell értelmezni. Következésképpen e rendelkezés nem értelmezhető úgy, hogy minden adójogi szabályozás, amely az adózók között a lakóhely vagy a tőkebefektetés tagállama alapján különbséget tesz, automatikusan összeegyeztethető az EUM-Szerződéssel. Ugyanis magát az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontjában foglalt eltérést korlátozza az EUMSZ 65. cikk (3) bekezdése, amely szerint az e cikk (1) bekezdésében említett nemzeti intézkedések „nem szolgálhatnak az [EUMSZ] 63. cikkben meghatározott szabad tőkemozgásra és fizetési műveletekre vonatkozó önkényes megkülönböztetés vagy rejtett korlátozás eszközéül” (2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 A Bíróság továbbá kimondta, hogy az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja által engedélyezett eltérő bánásmódot ily módon meg kell különböztetni az EUMSZ 65. cikk (3) bekezdésében tiltott hátrányos megkülönböztetéstől. Márpedig ahhoz, hogy a nemzeti adójogi szabályozást összeegyeztethetőnek lehessen tekinteni az EUM-Szerződésnek a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseivel, az szükséges, hogy az általa előírt eltérő bánásmód objektíve össze nem hasonlítható helyzetekre vonatkozzon, vagy közérdeken alapuló nyomós indok alapján igazolható legyen (2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Először tehát az eltérő bánásmód fennállását, majd a helyzetek esetleges összehasonlíthatóságát, és adott esetben az eltérő bánásmód igazolásának lehetőségét kell megvizsgálni.

A tőke szabad mozgását érintő korlátozás fennállásáról

47 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó német jogszabály értelmében a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok mentesülnek a társasági adó alól, míg a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok nem részesülnek ilyen mentességben.

48 Így a külföldi és a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok a rájuk alkalmazandó adózási szabályok tekintetében eltérő bánásmódban részesülnek, amely hátrányos a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokra nézve.

49 Az ilyen eltérő adójogi bánásmód alkalmas arra, hogy eltántorítsa egyrészt a külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapokat attól, hogy Németországban fekvő ingatlanokba fektessenek be, másrészt pedig a németországi illetőségű befektetőket attól, hogy az ilyen befektetések tekintetében külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokat vegyenek igénybe (lásd ebben az értelemben a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítéletet, C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 17. pont, és a 2018. június 21-i Fidelity Funds és társai ítéletet, C-480/16, EU:C:2018:480, 44. pont).

50 E következtetést nem kérdőjelezheti meg a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok befektetőinek fizetett osztalékok adóztatásának figyelembevétele, mivel az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás ezen alapok adómentességét nem teszi attól a feltételtől függővé, hogy az ingatlanból származó jövedelmek összességét megadóztassák a befektetőik szintjén.

51 A németországi illetőségű befektetőkkel rendelkező külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok esetében ugyanis e határozatból kitűnik, hogy ezen alapok társasági adó címén történő korlátozott mértékű adóztatásán kívül e befektetők, akik teljes körű társaságiadó-kötelezettséggel rendelkeznek, az említett alapok által kifizetett osztalékok után tőkejövedelem-adót is kötelesek fizetni.

52 Kétségtelen, hogy a 2004. évi InvStG 4. §–a (2) bekezdésének hetedik mondatában előírt levonás célja e kettős adóztatás megszüntetése. Az ügy irataiból azonban kitűnik, hogy a gyakorlatban az említett kettős adóztatás teljes megszüntetése az egyes befektetésijegy-tulajdonosok sajátos adójogi helyzetétől függ, és így bizonytalan. A német kormány egyébként a tárgyaláson azt állította, hogy adójogi helyzetük szerint a külföldi szakosodott befektetési alapok belföldi illetőségű befektetői hátrányos helyzetbe kerülhetnek a belföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok belföldi illetőségű befektetőihez képest.

53 Ilyen feltételek mellett meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó német szabályozáshoz hasonló jogszabály a tőke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikkben főszabály szerint tiltott korlátozását valósítja meg.

A helyzetek összehasonlíthatóságáról

54 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik egyrészt, hogy annak vizsgálata során, hogy valamely határon átnyúló helyzet összehasonlítható-e valamely belső helyzettel, vagy sem, figyelembe kell venni a kérdéses nemzeti rendelkezések célját, valamint ez utóbbiak tárgyát és tartalmát, másrészt pedig az, hogy csak a szóban forgó szabályozás által megállapított releváns megkülönböztető kritériumokat kell figyelembe venni annak mérlegelése során, hogy az ilyen szabályozásból eredő eltérő bánásmód a helyzetek objektív eltérését tükrözi-e (2021. április 29-i Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö [Az ÁÉKBV-k által kifizetett jövedelmek] ítélet, C-480/19, EU:C:2021:334, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

55 Ami az alapügyben szóban forgó német jogi rendelkezések által követett célokat illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a külföldi illetőségű intézményi befektetőket tömörítő belföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok ingatlanból származó jövedelmeit azért nem az alap szintjén, hanem a befektetők szintjén adóztatják, hogy megfeleljenek az átláthatóság elvének, amelynek értelmében a jövedelmek csak egyszer adóznak, valamint azért, hogy biztosítsák a közvetlen befektetések és a befektetési alapok közvetítésével végrehajtott befektetések közötti egyenlő bánásmódot. E rendelkezések azáltal, hogy a belföldi illetőségű alapok ingatlanból származó jövedelmeit kizárólag a befektetők szintjén adóztatják, annak elkerülésére irányulnak, hogy az alapok és a befektetők szintjén halmozódjanak az adóterhek.

56 A Bíróság rendelkezésére álló iratokból az is kitűnik, hogy a külföldi illetőségű befektetőket tömörítő külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok azért adóznak az alap, nem pedig a befektetők szintjén, mert a közhatalom területiségének elve miatt a német jogalkotó nem biztosíthatja forrásadó útján a Németországi Szövetségi Köztársaság – mint a szóban forgó ingatlanok fekvése szerinti tagállam – azon jogát, hogy e külföldi illetőségű befektetőket megadóztassa.

57 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában meghatározott egyetlen megkülönböztető kritérium az alapok illetőségén alapul, mivel csak a nemzeti jog által szabályozott alapok részesülnek adómentességben, a más állam joga által szabályozott befektetési alapok viszont nem részesülhetnek a társasági adó alóli mentességben. Ugyanígy a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének második mondata csak a belföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokra alkalmazandó.

58 Márpedig először is meg kell állapítani, hogy a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alap németországi illetőségű befektetőkkel is rendelkezhet, akiknek a jövedelme tekintetében a Németországi Szövetségi Köztársaság gyakorolhatja adóztatási joghatóságát. Ebből a szempontból a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alap objektíve összehasonlítható helyzetben van a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alappal (lásd ebben az értelemben: 2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 Másodszor, a belföldi és a külföldi illetőségű alapok összehasonlítható helyzetben vannak az átláthatóság elve által követett célra, vagyis a közvetlen és a befektetési alapok közvetítésével végrehajtott befektetések közötti egyenlő bánásmód biztosítása tekintetében. A belföldi alapok ingatlanból származó jövedelmei ugyanis e cél elérése érdekében csak a befektetőik szintjén adóznak.

60 Harmadszor, az arra irányuló cél, hogy az alap adóztatását a befektető szintjére helyezzék át, a külföldi alapok esetében is elérhető azáltal, hogy a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt társaságiadó-mentességet ezen alapok befektetőinek adóztatásától teszik függővé. Bár kétségtelen, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság nem adóztathatja meg a külföldi illetőségű befektetőket, ennek lehetetlensége összhangban áll annak logikájával, hogy az alap adóztatását áthelyezik a befektető szintjére.

61 Ilyen körülmények között kitűnik, hogy nem igazolja a belföldi és a Németországi Szövetségi Köztársaságtól eltérő tagállamban illetőséggel rendelkező szakosodott ingatlanbefektetési alapok helyzete közötti objektív különbség azt, hogy a társasági adó alóli mentesség lehetősége csak a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok számára áll fenn (lásd analógia útján: 2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 Következésképpen az alapügyben szóban forgó német szabályozás céljaira és az e szabályozás által megállapított megkülönböztető kritériumra tekintettel a belföldi és a külföldi illetőségű alapok összehasonlítható helyzetben vannak.

63 Egyébiránt kétségtelen, hogy a 2016. június 2-i Pensioenfonds Metaal en Techniek ítélet (C-252/14, EU:C:2016:402) alapjául szolgáló ügyben – amelyre a német kormány hivatkozott – a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a nyugdíjalapok részére fizetett osztaléknak ez utóbbi nyugdíjalapok belföldi vagy külföldi illetőségén alapuló megkülönböztetett adóztatását, amely az ezen alapokra vonatkozó két eltérő adóztatási módszer alkalmazásából következik, a jelen ügyben szóban forgó nemzeti szabályozás által elérni kívánt célra, valamint annak tárgyára és tartalmára tekintettel az adóalanyok e két kategóriája közötti helyzetbeli különbség igazolja (2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 51. pont).

64 Ugyanakkor az említett ügyben a belföldi és a külföldi illetőségű alapok, amelyek nyugdíjalapok voltak, maguk is adókötelesek voltak, de eltérő módon, figyelembe véve a szóban forgó nemzeti szabályozás célját, amely a nyugdíjrendszer keretében az volt, hogy semleges és az érintett különböző típusú eszközök, valamint valamennyi nyugdíj-megtakarítási forma gazdasági helyzetétől független adóztatást vezessenek be, mivel az érintett állam nem tudta biztosítani e célkitűzést oly módon, hogy a belföldi és a külföldi illetőségű nyugdíjalapokat azonos módon adóztatja.

65 Márpedig a jelen ügyben a belföldi illetőségű alapok mentesülnek a társasági adó alól, és nem tartoznak más típusú adó hatálya alá.

A közérdeken alapuló nyomós indok fennállásáról

66 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tőke szabad mozgásának korlátozása csak akkor fogadható el, ha azt közérdeken alapuló nyomós indokok igazolják, és amennyiben a korlátozás alkalmas a szóban forgó cél megvalósítására, és nem haladja meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket (2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

67 A jelen ügyben a német kormány írásbeli észrevételeiben arra hivatkozik, hogy még ha feltételezzük is, hogy az alapügyben szóban forgó német szabályozás a tőke szabad mozgása korlátozásának minősül, az két közérdeken alapuló nyomós okra, nevezetesen egyrészt a nemzeti adórendszer koherenciája megőrzésének, másrészt pedig az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása megőrzésének szükségességére tekintettel igazolható.

A nemzeti adórendszer koherenciája biztosításának szükségességéről

68 Emlékeztetni kell arra, hogy jóllehet a Bíróság már kimondta, hogy az adórendszer koherenciája megőrzésének szükségessége igazolhat olyan szabályozást, amely az alapvető szabadságok korlátozásával járhat, pontosította, hogy az ilyen igazolásra alapított érv helytállóságához az szükséges, hogy közvetlen kapcsolat legyen megállapítható a nyújtott adókedvezmény és e kedvezmény valamely meghatározott adóteherrel történő kiegyenlítése között, és e kapcsolat közvetlen jellegét a szóban forgó szabályozás céljára tekintettel kell megállapítani (2021. december 16-i UBS Real Estate ítélet, C-478/19 és C-479/19, EU:C:2021:1015, 65. és 66. pont; 2022. április 7-i Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö [A szerződéssel létrehozott befektetési alapok adómentessége], C-342/20, EU:C:2022:276, 91. és 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 A kérdést előterjesztő bíróság és a német kormány úgy véli, hogy fennáll ilyen kapcsolat, mivel a belföldi illetőségű alapok adómentessége által jelentett adóelőnyt kiegyenlíti az ezen alapok külföldi illetőségű intézményi befektetőinek közvetlen adóztatása, amennyiben a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének második mondata az ingatlanból származó jövedelmeknek közvetlenül a külföldi befektetőknek való tulajdonítását írja elő. Az utóbbiak adóztatásának biztosítása érdekében az alap a 2004. évi InvStG 15. §-a (2) bekezdésének negyedik mondata értelmében köteles forrásadót levonni. Ezenkívül, ha a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt adómentességet figyelembe kellene venni, e mentességet ellensúlyozná a befektetőknek a 2004. évi InvStG 2. §-ának (1) bekezdésében előírt adóztatása, akikre a 2004. évi InvStG 7. §-a értelmében forrásadót vetettek ki.

70 E tekintetben meg kell állapítani, hogy bár a 2004. évi InvStG 11. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt adómentesség e rendelkezés értelmében nem függ kifejezetten attól a feltételtől, hogy az alap befektetőinek adóztatása lehetővé teszi e mentesség kiegyenlítését, a szóban forgó adórendszerből következhet ilyen közvetlen kapcsolat.

71 A nemzeti jog értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az ingatlanból származó jövedelmeknek közvetlenül a külföldi befektetőknek való tulajdonítása kiegyenlíti-e az ezen alapoknak biztosított adómentességet. E bíróság feladata különösen annak vizsgálata, hogy az ilyen befektetőket szisztematikusan adóztatják-e, és nem részesülhetnek az említett adó alóli mentességben.

72 Még ha feltételezzük is, hogy ilyen közvetlen kapcsolat következhet a szóban forgó adószabályozásból, azt is meg kell vizsgálni, hogy az a tény, hogy kizárólag a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok számára tartják fenn azt a lehetőséget, hogy az ingatlanból származó jövedelmek társasági adó alóli mentességében részesüljenek, nem haladja-e meg az említett adórendszer koherenciájának biztosításához szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2018. június 21-i Fidelity Funds és társai ítélet, C-480/16, EU:C:2018:480, 83. pont).

73 E tekintetben meg kell állapítani egyrészt, hogy a külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alap belföldi befektetői esetében ezen alap adóztatása az említett jövedelmek gazdasági kettős adóztatásához vezet, mivel e jövedelmek először is az említett alapnál, másodszor pedig a belföldi befektetőnél adóznak. Márpedig, amint arra a jelen ítélet 51. és 52. pontja emlékeztet, e kettős adóztatás elkerülése nem mindig érhető el, ami éppen ellentétes az alapügyben érintett a nemzeti szabályozás által követett céllal (lásd ebben az értelemben: 2018. június 21-i Fidelity Funds és társai ítélet, C-480/16, EU:C:2018:480, 85. pont).

74 Másrészt az alapügyben szóban forgó adórendszer belső koherenciája fenntartható lenne, ha a külföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok részesülhetnének a társasági adó alóli mentességben, feltéve hogy a német adóhatóságok ezen alapok teljes körű együttműködésével megbizonyosodnak arról, hogy az említett alapok befektetői a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok befektetőit terhelő adóval egyenértékű adó hatálya alá tartoznak. Az ilyen külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapok számára annak lehetővé tétele, hogy e mentességben részesüljenek, ilyen körülmények között kevésbé korlátozó intézkedésnek minősülne, mint a jelenlegi rendszer (lásd ebben az értelemben: 2018. június 21-i Fidelity Funds és társai ítélet, C-480/16, EU:C:2018:480, 84. pont).

75 Ennélfogva a tőke szabad mozgásának az alapügyben szóban forgó német szabályozással kialakított korlátozását nem igazolhatja a nemzeti adórendszer koherenciája megőrzésének szükségessége.

Az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása megőrzéséhez fűződő követelményről

76 Emlékeztetni kell arra, hogy amint azt a Bíróság több alkalommal kimondta, az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztásának megőrzésére alapított igazolásnak akkor lehet helyt adni, ha a szóban forgó szabályozás olyan magatartások megakadályozására irányul, amelyek alkalmasak arra, hogy veszélyeztessék a tagállam azon joghatóságának gyakorlását, hogy a területén végzett tevékenységeket megadóztassa (2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

77 Egyébiránt, ha valamely tagállam – mint az alapügy tárgyát képező helyzetben – úgy döntött, hogy nem adóztatja a belföldi illetőségű alapok belföldi eredetű jövedelmeit, nem hivatkozhat az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása biztosításának követelményére az ilyen jövedelmet szerző külföldi illetőségű alapok adóztatásának igazolása érdekében (lásd analógia útján: 2022. március 17-i AllianzGI-Fonds AEVN ítélet, C-545/19, EU:C:2022:193, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

78 Ebből az következik, hogy az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztásának megőrzésére alapított igazolásnak szintén nem lehet helyt adni.

79 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokat az e tagállam területén szerzett, ingatlanból származó jövedelem tekintetében korlátozott társaságiadó-kötelezettség alá vonja, míg a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok mentesülnek ezen adó alól.

A költségekről

80 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokat az e tagállam területén szerzett, ingatlanból származó jövedelem tekintetében korlátozott társaságiadó-kötelezettség alá vonja, míg a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok mentesülnek ezen adó alól.

Aláírások